YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

8 päivänä toukokuuta 2008 *

Asiassa C-14/07,

jossa on kyse EY 68 ja EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Bundesgerichtshof (Saksa) on esittänyt 21.12.2006 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 22.1.2007, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR

vastaan

Industrie- und Handelskammer Berlin,

Nicholas Grimshaw & Partners Ltd:n

osallistuessa asian käsittelyyn,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas (esittelevä tuomari) sekä tuomarit U. Lõhmus, J. Klučka, P. Lindh ja A. Arabadjiev,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: V. Trstenjak,
kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 24.10.2007 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR, edustajanaan Rechtsanwalt N. Tretter,

– Industrie- und Handelskammer Berlin, edustajanaan Rechtsanwalt H. Raeschke-Kessler,

– Nicholas Grimshaw & Partners Ltd, edustajinaan Rechtsanwalt P.-A. Brand ja Rechtsanwalt U. Karpenstein,

– Tšekin hallitus, asiamiehenään T. Boček,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja A.-L. During,

– Italian hallitus, asiamiehenään I. M. Braguglia, avustajanaan avvocato dello Stato W. Ferrante,

– Slovakian hallitus, asiamiehenään J. Čorba,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään ensin W. Bogensberger ja sittemmin A.-M. Rouchaud-Joët ja S. Grünheid,

kuultuaan julkisasiamiehen 29.11.2007 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 29.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 (EYVL L 160, s. 37) 8 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Industrie- und Handelskammer Berlin (jäljempänä IHK Berlin) ja arkkitehtitoimisto Nicholas Grimshaw & Partners Ltd (jäljempänä Grimshaw'n toimisto), Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, ja jossa on kyse erään kiinteistön suunnitteluvirheeseen perustuvasta vahingonkorvausvaatimuksesta; viimeksi mainittu yhtiö on kutsunut Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR:n (jäljempänä Weissin toimisto), kotipaikka Aachen, osallistumaan asian käsittelyyn.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeus ja kansainvälinen oikeus

3 Asetuksen N:o 1348/2000 kahdeksannessa ja kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(8) Asetuksen tehokkuuden varmistamiseksi mahdollisuus kieltäytyä asiakirjojen tiedoksiannosta rajoitetaan poikkeuksellisiin tilanteisiin.

– –

(10) Vastaanottajan etujen turvaamiseksi tiedoksianto olisi tehtävä asiakirjan tiedoksiantopaikan virallisella kielellä tai jollakin sen virallisista kielistä taikka muulla sellaisella lähettävän jäsenvaltion kielellä, jota vastaanottaja ymmärtää.”

4 Tämän asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Oikeudenkäyntiasiakirjat on lähetettävä suoraan ja viipymättä 2 artiklan mukaisesti nimetyltä viranomaiselta toiselle.”

5 Kyseisen asetuksen 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Asiakirjojen kääntäminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Lähettävän viranomaisen, jolle hakija antaa asiakirjan lähettämistä varten, on selostettava hakijalle, että vastaanottaja voi kieltäytyä vastaanottamasta asiakirjaa, jollei se ole jollakin 8 artiklassa tarkoitetuista kielistä.

2. Hakija vastaa kaikista ennen asiakirjan lähettämistä aiheutuvista kääntämiskustannuksista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen myöhempää päätöstä velvollisuudesta vastata tällaisista kustannuksista.”

6 Asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklassa, jonka otsikko on ”Asiakirjan vastaanottamisesta kieltäytyminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Vastaanottavan viranomaisen on ilmoitettava vastaanottajalle, että tämä voi kieltäytyä vastaanottamasta tiedoksiannettavaa asiakirjaa, jollei se ole jollakin seuraavista kielistä:

a) vastaanottavan jäsenvaltion virallinen kieli tai, jos jäsenvaltiossa on useita virallisia kieliä, sen paikkakunnan virallinen kieli tai jokin sen paikkakunnan virallisista kielistä, missä tiedoksianto tapahtuu;

tai

b) asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kieli, jota vastaanottaja ymmärtää.

2. Kun vastaanottava viranomainen saa tiedon siitä, että vastaanottaja kieltäytyy vastaanottamasta asiakirjaa 1 kohdan nojalla, sen on ilmoitettava siitä välittömästi lähettävälle viranomaiselle 10 artiklassa tarkoitettua todistusta käyttäen sekä palautettava pyyntö ja asiakirjat, joista pyydetään käännöstä.”

7 Saman asetuksen 19 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos haaste tai vastaavanlainen asiakirja on ollut lähetettävä toiseen jäsenvaltioon tiedoksiantoa varten tämän asetuksen säännösten mukaisesti eikä vastaaja ole tullut saapuville, tuomioistuin ei saa tehdä päätöstä asiassa ennen kuin on selvitetty, että

a) asiakirja on tiedoksiannettu sillä tavalla kuin vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännössä säädetään siellä laadittujen asiakirjojen tiedoksiantamisesta sen alueella oleville henkilöille, tai

b) asiakirja on tosiasiallisesti toimitettu vastaajalle tai hänen asuntoonsa muulla tämän asetuksen mukaisella tavalla,

ja että kummassakin näistä tapauksista tiedoksianto tai asiakirjan toimittaminen on tapahtunut riittävän ajoissa, jotta vastaaja on voinut ryhtyä vastaamaan.”

8 Asetuksen N:o 1348/2000 19 artiklan muissa kohdissa säädetään erityisistä tilanteista, jotka liittyvät siihen, ettei vastaaja ole tullut saapuville.

9 Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1) 26 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos jäsenvaltiossa nostetaan kanne sellaista vastaajaa vastaan, jonka kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, ja jos vastaaja ei vastaa, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta, jollei se ole toimivaltainen tämän asetuksen säännösten mukaan.

2. Tuomioistuimen on keskeytettävä asian käsittely, kunnes on selvitetty, että vastaajalla on ollut mahdollisuus saada haastehakemus tai muu vastaava asiakirja niin hyvissä ajoin, että hän on voinut valmistautua vastaamaan asiassa tai että kaikkiin tätä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.

3. – – asetuksen (EY) N:o 1348/2000 19 artiklan säännöksiä sovelletaan 2 kohdan sijasta, jos haastehakemus tai muu vastaava asiakirja oli annettava tiedoksi jäsenvaltiosta toiseen sanotun asetuksen mukaisesti.

4. Kun asetuksen (EY) N:o 1348/2000 säännöksiä ei voida soveltaa, on sovellettava oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa Haagissa – – [vuonna] 1965 tehdyn yleissopimuksen 15 artiklan määräyksiä, jos haastehakemus tai muu vastaava asiakirja oli annettava tiedoksi sanotun yleissopimuksen mukaisesti.”

10 Asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 kohdassa säädetään lisäksi, ettei jäsenvaltiossa annettua tuomiota tunnusteta toisessa jäsenvaltiossa, ”jos tuomio on annettu poissäänyttä vastaajaa vastaan eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu tiedoksi vastaajalle niin hyvissä ajoin ja siten, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa, paitsi jos vastaaja ei ole hakenut tuomioon muutosta, vaikka olisi voinut niin tehdä”.

11 Tällaisia määräyksiä on myös tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyssä yleissopimuksessa (EYVL 1972, L 299, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 9.10.1978 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 304, s. 1 ja muutettuna s. 77), Helleenien tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 25.10.1982 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 388, s. 1), Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 26.5.1989 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 285, s. 1) sekä Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 29.11.1996 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL 1997, C 15, s. 1; jäljempänä Brysselin yleissopimus).

12 Tämän yleissopimuksen 20 artikla koskee menettelyä vastaajan poissa ollessa.

13 Kyseisen yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Tuomiota ei tunnusteta

– –

2. jos tuomio on annettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan, eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu asianmukaisesti tiedoksi vastaajalle niin hyvissä ajoin, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa,

– –."

14 Oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 15.11.1965 Haagissa tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä vuoden 1965 Haagin yleissopimus) 5 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Vastaanottajavaltion keskusviranomainen toimittaa tai toimituttaa asiakirjan tiedoksiantamisen,

a) sillä tavalla kuin sen laissa on säädetty siinä valtiossa laadittujen asiakirjojen tiedoksiantamisesta sen alueella oleville henkilöille, tai

b) pyynnössä esitettyä erityistä menettelyä käyttäen, jollei se ole ristiriidassa vastaanottajavaltion lainsäädännön kanssa.

– –

Jos asiakirja annetaan tiedoksi tämän artiklan ensimmäisen kappaleen mukaisesti, keskusviranomainen voi vaatia, että asiakirja on kirjoitettava tai käännettävä vastaanottajavaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä. – –”

15 Vuoden 1965 Haagin yleissopimuksen 15 artiklan ensimmäisessä kappaleessa määrätään seuraavaa:

”Jos haaste tai vastaava asiakirja on ollut toimitettava ulkomaille tiedoksiantoa varten tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti ja vastaaja ei ole tullut saapuville, asiaa ei ratkaista ennen kuin on selvitetty, että:

a) asiakirja on tiedoksiannettu sillä tavalla kuin vastaanottajavaltion laissa on säädetty siinä valtiossa laadittujen asiakirjojen tiedoksiantamisesta sen alueella oleville henkilöille, tai

b) asiakirja on toimitettu vastaajalle tai hänen asuntoonsa muulla tämän yleissopimuksen mukaisella tavalla,

ja että kummassakin näistä tapauksista tiedoksianto tai asiakirjan toimittaminen on suoritettu riittävän ajoissa, jotta vastaaja on voinut ryhtyä vastaamaan.”

16 Vuoden 1965 Haagin yleissopimuksen 20 artiklan ensimmäisen kappaleen b alakohdan mukaan tämä sopimus ei estä sopimusvaltioita tekemästä sopimusta, jonka mukaan ne luopuvat muun muassa 5 artiklan kolmannessa kappaleessa esitetyistä kielivaatimuksista.

Kansallinen oikeus

17 Haaste määritellään Saksan siviiliprosessilain (Zivilprozessordnung) 253 §:ssä. Tuo säännös kuuluu seuraavasti:

”(1) Riita-asia tulee vireille, kun asiakirja (kannekirjelmä) annetaan tiedoksi.

(2) Kannekirjelmässä on ilmoitettava:

1. asianosaiset ja tuomioistuin

2. kanteen kohde ja sen perusta sekä kantajan yksilöity vaatimus.

(3) Kannekirjelmässä on lisäksi ilmoitettava riidan arvo, jos tuomioistuimen toimivalta määräytyy sen perusteella eikä riidan kohteena ole määrätty rahamäärä, ja lisäksi siinä on ilmoitettava, onko olemassa este sen käsittelemiselle yhden tuomarin kokoonpanossa.

(4) Valmistelevia asiakirjoja koskevia yleisiä säännöksiä sovelletaan myös kannekirjelmään.”

18 Siviiliprosessilain 131 §:n otsikko on ”Liiteasiakirjat”. Siinä säädetään seuraavaa:

”(1) Asianosaisten hallussa olevat asiakirjat, joihin valmistelevassa asiakirjassa viitataan, on liitettävä viimeksi mainittuun alkuperäisinä tai jäljennöksinä.

(2) Jos vain tietty osa asiakirjasta liittyy asiaan, riittää, että valmistelevaan asiakirjaan liitetään sitä koskeva ote, josta ilmenevät asiakirjan johdanto-osa, asiaa koskeva kohta, loppu, päiväys ja allekirjoitus.

(3) Jos vastapuoli jo tuntee nämä asiakirjat tai jos niitä on runsaasti, riittää, että ne selostetaan täsmällisesti ja että vastapuolelle varataan tilaisuus tutustua niihin.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

19 IHK Berlin vaatii Grimshaw’n toimistolta arkkitehtisopimuksen perusteella vahingonkorvausta suunnitteluvirheen johdosta. Viimeksi mainittu sitoutui kyseisessä sopimuksessa suorittamaan suunnittelutöitä Berliinissä tehtävää rakennusprojektia varten.

20 Asianosaiset sopivat arkkitehtisopimuksen 3.2.6 kohdassa seuraavaa:

”Palvelut on suoritettava saksan kielellä. [IKH Berlinin] ja [Grimshaw’n toimiston] sekä viranomaisten ja julkisoikeudellisten elinten välinen kirjeenvaihto on käytävä saksan kielellä.”

21 Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyistä asiakirjoista ilmenee – ja tämä on vahvistettu istunnossa –, että sopimukseen sovellettiin Saksan oikeutta (sopimuksen 10.4 kohta) ja että Berliinin tuomioistuimet olivat toimivaltaisia käsittelemään mahdolliset riidat (sopimuksen 10.2 kohta).

22 Grimshaw’n toimisto on kutsunut Weissin toimiston osallistumaan asian käsittelyyn.

23 IHK Berlinin kannekirjelmässä, joka sisältyy yhteisöjen tuomioistuimelle jätettyihin asiakirjoihin, mainitaan ne eri tositteet, joihin kanneperusteiden tueksi vedotaan. Nämä tositteet on liitetty kannekirjelmään asiakirjoina, jotka käsittävät noin 150 sivua.

24 Kuten kansallinen tuomioistuin on todennut, näiden liitteiden sisältö oli lisäksi osittain toistettu kannekirjelmässä. Kyseisiin liitteisiin kuuluivat asianosaisten välillä tehty arkkitehtisopimus, siihen tehty lisäys sekä sen luonnos, ote suoritusluettelosta, useita asiakirjoja tai niiden otteita, kuten teknisiä kertomuksia tai laskelmia, sekä useita sellaisia kirjeitä, joiden joukossa oli myös Grimshaw’n toimiston kirjeitä, jotka koskevat sellaisten yritysten kanssa käytyä kirjeenvaihtoa, joiden tehtäväksi oli annettu pääasiassa kyseessä olevien puutteiden toteaminen ja korjaaminen.

25 Grimshaw'n toimiston ensin kieltäydyttyä vastaanottamasta kannekirjelmää puuttuvan englanninkielisen käännöksen takia sille luovutettiin 23.5.2003 Lontoossa kannekirjelmä englanninkielisenä käännöksenä ja saksankielellä olevat liitteet käännöksittä.

26 Grimshaw'n toimisto ilmoitti 13.6.2003 päivätyllä kirjelmällä, että tiedoksianto oli ollut lainvastainen, koska liitteitä ei ollut käännetty englanniksi. Tästä syystä se kieltäytyi asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohdan perusteella kanteen vastaanottamisesta ja katsoi, ettei kannekirjelmää ollut annettu pätevästi tiedoksi. Grimshaw'n toimisto esittää vanhentumisväitteen.

27 Landgericht Berlin totesi, että kanne oli annettu 23.5.2003 laillisesti tiedoksi. Kammergericht Berlin hylkäsi Grimshaw'n toimiston tekemän valituksen. Weissin toimisto haki tuohon tuomioon muutosta Bundesgerichtshofissa Revision-menettelyssä.

28 Kansallinen tuomioistuin toteaa, että Saksan prosessilain mukaan kannekirjelmä, jossa viitataan siihen liitettyihin liitteisiin, muodostaa niiden kanssa yhden kokonaisuuden ja että kaikkien niiden tietojen, joihin kantaja on vedonnut ja jotka vastaaja tarvitsee puolustautuakseen, on oltava vastaajan käytettävissä. Kannekirjelmän tiedoksiannon pätevyyttä ei siis ole mahdollista arvioida erillään liitteiden tiedoksiannosta sillä varjolla, että olennaiset tiedot kävisivät ilmi jo kannekirjelmästä ja että oikeus tulla kuulluksi olisi toteutettu jo sillä, että vastaaja voisi puolustautua oikeudenkäynnin kuluessa vielä riittävästi liitteiden sisällön osalta.

29 Edellä olevasta periaatteesta saadaan poiketa silloin, kun siitä ei aiheudu olennaista haittaa vastaajan tiedonsaantitarpeelle esimerkiksi sen vuoksi, että kannekirjelmään liittämättä jäänyt liite on lähetetty lähes samanaikaisesti kanteen nostamisen kanssa tai että vastaaja tunsi asiakirjat jo ennen kanteen nostamista.

30 Kansallinen tuomioistuin toteaa, että tässä tapauksessa Grimshaw'n toimisto ei tuntenut kaikkia asiakirjoja eikä etenkään niitä, jotka liittyivät puutteiden toteamiseen ja korjaamiseen sekä niihin liittyviin kustannuksiin. Tällaisia asiakirjoja ei voida pitää merkityksettöminä yksityiskohtina, koska vastineen esittämistä koskeva päätös voi riippua niiden arvioinnista.

31 Kansallinen tuomioistuin pohtii, onko Grimshaw'n toimisto toiminut perustellusti, kun se on kieltäytynyt vastaanottamasta kannekirjelmää. Se täsmentää, ettei yksikään tuon toimiston edustamiseen toimivaltainen yksikkö ymmärrä saksan kieltä.

32 Bundesgerichtshofin mukaan asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohtaa voidaan tulkita siten, ettei tiedoksiannosta voida kieltäytyä sillä perusteella, ettei liitteitä ole käännetty.

33 Tuossa säännöksessä ei nimittäin mainita liitteiden vastaanottamisesta kieltäytymistä. Tiedoksiantopyyntöihin Euroopan unionin jäsenvaltioissa asetuksen N:o 1348/2000 4 artiklan 3 kohdan mukaan käytettävässä, asetuksen liitteessä olevassa vakiolomakkeessa vaaditaan tiedot asiakirjan luonteesta ja asiakirjassa käytetystä kielestä ainoastaan tiedoksiannettavan asiakirjan (6.1 ja 6.3 kohta) mutta ei sen oheen liitettyjen asiakirjojen osalta. Viimeksi mainittujen osalta riittää, että niiden määrä ilmoitetaan vakiolomakkeessa (6.4 kohta).

34 Kansallinen tuomioistuin toteaa mahdollisuudesta kieltäytyä tiedoksiannosta pelkästään siitä syystä, ettei liitteitä ole käännetty, että sen mielestä pelkästään sopimus, jossa kantaja ja vastaaja ovat sopineet kirjeenvaihtokielekseen saksan, ei riitä perusteeksi sille, että vastaajalta evättäisiin asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty oikeus kieltäytyä vastaanottamisesta.

35 Tämä sopimuslauseke ei nimittäin tarkoita sitä, että vastaaja ymmärtää tuota kieltä asetuksessa tarkoitetuin tavoin. Kansallinen tuomioistuin toteaa kuitenkin, että oikeustieteessä esiintyy tästä eriäviä mielipiteitä eräiden kirjoittajien katsoessa, että sopimussuhteissa käytettävää kieltä koskevan lausekkeen käyttö voi antaa aiheen olettaa, että tätä kieltä osataan kyseisessä asetuksessa tarkoitetuin tavoin.

36 Lopuksi kansallinen tuomioistuin pohtii sellaisen tilanteen osalta, jossa asianomaista kieltä ei voida sopimuslausekkeen perusteella olettaa osattavan, onko sellaisen kannekirjelmän tiedoksiannosta, jonka liitteitä ei ole käännetty, kaikissa tapauksissa mahdollista kieltäytyä vai onko olemassa poikkeuksia esimerkiksi silloin, kun vastaajalla on jo liitteiden käännökset tai kun liite toistetaan sanasta sanaan kannekirjelmässä ja tämä on käännetty.

37 Näin voi olla myös silloin, kun liitteenä olevat asiakirjat on laadittu asianosaisten sopimuksessaan pätevästi valitsemalla kielellä. Kansallinen tuomioistuin viittaa tilanteeseen, jossa on kyse heikommasta, mahdollisen suojan tarpeessa olevasta osapuolesta, kuten valtion rajat ylittävän sopimuksen tehneestä kuluttajasta, joka on sopimuksella hyväksynyt sen, että kirjeenvaihto tapahtuu elinkeinonharjoittajan kielellä.

38 Se toteaa kuitenkin, että pääasiassa Grimshaw'n toimisto on tehnyt sopimuksen elinkeinotoiminnassaan. Se ei näe tällä toimistolla olevan minkäänlaista erityistä suojan tarvetta eikä siis näe mitään syytä siihen, että sillä katsottaisiin olevan oikeus kieltäytyä asiakirjan vastaanottamisesta.

39 Näissä olosuhteissa Bundesgerichtshof on päättänyt keskeyttää asian käsittelyn ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko – – asetuksen (EY) N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että vastaajalla ei ole oikeutta kieltäytyä ottamasta asiakirjaa vastaan, jos ainoastaan

tiedoksiannettavan asiakirjan liitteitä ei ole laadittu vastaanottavan jäsenvaltion kielellä tai sellaisella asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielellä, jota vastaanottaja ymmärtää?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen annetaan kieltävä vastaus:

Onko asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohdan b alakohtaa tulkittava siten, että vastaanottajan oletetaan 'ymmärtävän' asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kieltä tässä asetuksessa tarkoitetuin tavoin jo siksi, että se on sopinut elinkeinotoimintaansa harjoittaessaan tekemässään sopimuksessa kantajan kanssa, että kirjeenvaihto käydään asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielellä?

3) Jos toiseen kysymykseen annetaan kieltävä vastaus:

Onko asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että vastaanottaja ei ainakaan tämän säännöksen perusteella saa kieltäytyä ottamasta vastaan asiakirjan liitteitä, jotka eivät ole vastaanottavan jäsenvaltion kielellä tai sellaisella asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielellä, jota vastaanottaja ymmärtää, kun tämä on tehnyt elinkeinotoimintaa harjoittaessaan sopimuksen, jossa se on sopinut, että kirjeenvaihto käydään asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielellä, ja kun liitteet yhtäältä koskevat tätä kirjeenvaihtoa ja ne on toisaalta laadittu sovitulla kielellä?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

40 Ensimmäisessä kysymyksessään kansallinen tuomioistuin kysyy, onko asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että vastaajalla ei ole oikeutta kieltäytyä ottamasta tiedoksiannettavaa asiakirjaa vastaan, jos ainoastaan tämän asiakirjan liitteitä ei ole laadittu vastaanottavan jäsenvaltion kielellä tai sellaisella asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielellä, jota vastaanottaja ymmärtää.

41 Aluksi on syytä korostaa, että asetuksen N:o 1348/2000 soveltamisalaan kuuluvat tiedoksiannettavat asiakirjat voivat olla luonteeltaan hyvin erilaisia aina sen mukaan, onko kyse oikeudenkäyntiasiakirjoista vai muista asiakirjoista, ja ensin mainitussa tapauksessa aina sen mukaan, onko kyse haasteesta, oikeuden päätöksestä, täytäntöönpanotoimenpiteestä vai muista asiakirjoista. Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetty kysymys koskee haastetta.

42 Koska tiedoksiannettavan asiakirjan liitteiden tehtävä ja merkitys voivat vaihdella tämän asiakirjan luonteen mukaan, tässä tuomiossa esitettävät lausumat ja vastaukset on syytä rajoittaa koskemaan yksinomaan haastetta.

43 Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyistä huomautuksista ilmenee tässä suhteessa, että haastehakemukseen liitettävien asiakirjojen lukumäärä ja luonne vaihtelevat huomattavasti eri oikeusjärjestyksissä. Joissakin niistä tällainen asiakirja saa sisältää vain vaatimuksen kohteen ja sen tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevan

selostuksen, ja tositteet annetaan tiedoksi erikseen, kun taas toisissa oikeusjärjestyksissä, kuten Saksan oikeudessa, liitteet on annettava tiedoksi samaan aikaan kannekirjelmän kanssa ja ne ovat sen olennainen osa.

44 On syytä todeta, että asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohdassa ei mainita tiedoksiannettavan asiakirjan liitteitä. Tämän artiklan 2 kohdassa oleva maininta ”asiakirjat, joista pyydetään käännöstä” antaa kuitenkin ymmärtää, että asiakirjoja voi olla monta.

45 Koska asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan sanamuoto ei anna hyödyllisiä tietoja, tätä säännöstä on tulkittava sen tavoitteiden ja asiayhteyden, ja laajemmin itse asetuksen N:o 1348/2000 tavoitteiden ja asiayhteyden valossa (ks. vastaavasti asia C-287/98, Linster,tuomio 19.9.2000, Kok. 2000, s. I-6917, 43 kohta).

46 Kuten asetuksen N:o 1348/2000 toisesta perustelukappaleesta ilmenee, sen tavoitteena on asiakirjojen tiedoksiannon parantaminen ja nopeuttaminen. Näistä tavoitteista muistutetaan kuudennessa ja kahdeksannessa perustelukappaleessa. Viimeksi mainitussa todetaan siten, että ”asetuksen tehokkuuden varmistamiseksi mahdollisuus kieltäytyä asiakirjojen tiedoksiannosta rajoitetaan poikkeuksellisiin tilanteisiin”. Tämän asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetään lisäksi, että oikeudenkäyntiasiakirjat on lähetettävä viipymättä.

47 Näihin tavoitteisiin ei kuitenkaan saada pyrkiä heikentämällä jollain tavoin puolustautumisoikeuksia (ks. analogisesti asetuksesta N:o 44/2001 asia C-283/05, ASML, tuomio 14.12.2006, Kok. 2006, s. I-12041, 24 kohta). Nämä oikeudet, jotka johtuvat ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklalla vahvistetusta oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, muodostavat perusoikeuden, joka on osa niitä yleisiä oikeusperiaatteita, joiden noudattamista yhteisöjen tuomioistuin valvoo (ks. mm. em. asia ASML, tuomion 26 kohta).

48 Tämän vuoksi on tärkeää, että hyvän oikeudenkäytön kannalta tarpeelliset, oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiannon tehostamista ja nopeuttamista koskevat tavoitteet yritetään yhteensovittaa puolustautumisoikeuksien suojaamistavoitteen kanssa etenkin silloin, kun tulkitaan asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklaa ja varsinkin tiedoksiannettavan asiakirjan käsitettä, kun sillä tarkoitetaan haastetta, jotta voitaisiin päättää, pitääkö tällaiseen asiakirjaan kuulua tositteita sisältäviä liitteitä.

49 On kuitenkin todettava, ettei haasteen käsitettä voida asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohtaa silmällä pidettäessä tulkita pelkästään asetuksen N:o 1348/2000 näiden tavoitteiden avulla päätettäessä, voiko tai pitääkö tällaiseen asiakirjaan kuulua liitteitä. Niiden avulla ei myöskään voida ratkaista, onko haasteen käännös sellainen vastaajan puolustautumisoikeuksiin liittyvä olennainen seikka, jolla voitaisiin selventää tämän asetuksen 8 artiklassa tarkoitetun kääntämisvelvollisuuden ulottuvuutta.

50 Asetuksen N:o 1348/2000 tulkintaa ei kuitenkaan saada irrottaa siitä yhteydestä, joka sillä on yksityisoikeudellisiin asioihin liittyvän oikeudellisen yhteistyön alan kehitykseen ja johon tämä asetus kuuluu, eikä varsinkaan asetuksesta N:o 44/2001, jonka 26 artiklan 3 ja 4 kohdassa nimenomaisesti viitataan asetukseen N:o 1348/2000.

51 Useissa eri säännöksissä asetetaan tuomioistuimelle velvollisuus ennen yksipuolisen tuomion antamista tai oikeuden päätöksen tunnustamista tarkistaa, ovatko haasteen tiedoksiantotavat olleet sellaisia, että puolustautumisoikeuksia on kunnioitettu (ks. erityisesti yksipuolisesta tuomiosta asetuksen N:o 1348/2000 19 artiklan 1 kohta, asetuksen N:o 44/2001 26 artiklan 2 kohta ja Brysselin yleissopimuksen 20 artiklan toinen kappale; tuomioiden tunnustamisesta ks. erityisesti asetuksen N:o 44/2001 34 artiklan 2 kohta ja Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappale).

52 Jäsenvaltioiden väliset rajat ylittävissä tiedoksiannoissa noudatettiin ennen asetuksen N:o 1348/2000 voimaantuloa vuoden 1965 Haagin yleissopimusta, johon viitataan asetuksen N:o 44/2001 26 artiklan 4 kohdassa ja Brysselin yleissopimuksen 20 artiklan kolmannessa kappaleessa, tai jäsenvaltioiden välillä tehtyjä kahdenvälisiä sopimuksia. Vuoden 1965 Haagin yleissopimuksessa ja useimmissa näistä sopimuksista ei määrätä yleisestä velvollisuudesta kääntää kaikki tiedoksiannettavat asiakirjat, joten kansalliset tuomioistuimet ovat katsoneet, että puolustautumisoikeuksia suojataan riittävästi silloin, kun tiedoksiannetun asiakirjan vastaanottajalla on aikaa kääntää tämä asiakirja ja järjestää puolustuksensa.

53 Lisäksi asetuksessa N:o 1348/2000 itsessään ei täsmennetä, onko oikeus kieltäytyä kääntämättömästä asiakirjasta olemassa myös silloin, kun tiedoksianto toimitetaan kyseisen asetuksen 14 artiklassa säädetyin tavoin postitse. Viimeksi mainitun säännöksen tulkitsemiseksi on syytä tutkia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella tehdystä oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoa Euroopan unionin jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa koskevasta yleissopimuksesta 26.5.1997 annettua neuvoston säädöstä (EYVL C 261, s. 1; jäljempänä vuoden 1997 yleissopimus; selittävä muistio, s. 26) koskevaa selittävää muistiota, jonka tekstiin asetus N:o 1348/2000 perustuu (ks. vastaavasti asia C-443/03, Leffler,tuomio 8.11.2005, Kok. 2005, s. I-9611, 47 kohta).

54 Vuoden 1997 yleissopimuksen 14 artiklan 2 kohtaa koskevassa kommentissa, joka liittyy postitiedoksiantoihin, todetaan seuraavaa:

”Tässä yleissopimuksen artiklassa vahvistetaan periaate, jonka mukaan asiakirjat voi lähettää tiedoksi postitse.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin asettaa ehtoja asiakirjojen toimittamiselle postitse alueellaan asuvalle vastaanottajalle tämän oikeuksien varmistamiseksi. Ne voisivat esimerkiksi vaatia asiakirjojen lähettämistä kirjattuina tai asiakirjojen kääntämistä koskevien yleissopimuksen määräysten soveltamista.”

55 Muutamat jäsenvaltiot ovat, väärin tai oikein, tulkinneet asetuksen N:o 1348/2000 14 artiklan 1 kohtaa siten, ettei asiakirjan käännöstä vaadita silloin, kun tiedoksiantaminen tapahtuu postitse, ja ne ovat katsoneet tarpeelliseksi tuon asetuksen 14 artiklan 2 kohdassa säädettyä mahdollisuutta käyttäen täsmentää, että ne vastustavat kääntämättömien oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiantamista (ks. tältä osin asetuksen N:o 1348/2000 23 artiklan mukaisesti annetut jäsenvaltioiden ilmoitukset (EYVL 2001, C 151, s. 4), ja jäsenvaltioiden ilmoituksia koskeva ensimmäinen päivitys (EYVL 2001, C 202, s. 10)).

56 Vuoden 1965 Haagin yleissopimuksen, Brysselin yleissopimuksen ja vuoden 1997 yleissopimuksen määräyksiä, asetusten N:o 1348/2000 ja N:o 44/2001 säännöksiä sekä asetuksen N:o 1348/2000 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti annettuja jäsenvaltioiden ilmoituksia tutkittaessa ilmenee, ettei yhteisön lainsäätäjä eivätkä jäsenvaltiot ole pitäneet sitä, että kantaja olisi käännättänyt haasteen, välttämättömänä näiden säännösten ja määräysten soveltamisalaan kuuluvilla aloilla vastaajan puolustautumisoikeuksien toteuttamiseksi, vaan vastaajalla on vain oltava käytettävissään riittävästi aikaa asiakirjan käännättämiseksi ja puolustuksensa järjestämiseksi.

57 Tämä yhteisön lainsäätäjän ja jäsenvaltioiden valinta ei ole vastoin perusoikeuksien suojaa, sellaisena kuin se ilmenee Euroopan ihmisoikeussopimuksesta. Tuon yleissopimuksen 6 artiklan 3 kappaleen a alakohdan määräystä, jonka mukaan jokaisella rikoksesta syytetyllä on vähintään oikeus saada viipymättä yksityiskohtainen tieto

häneen kohdistettujen syytteiden sisällöstä ja perusteista hänen ymmärtämällään kielellä, sovelletaan nimittäin vain rikosasioissa. Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ei ole yhtään sellaista määräystä, jossa edellytettäisiin, että siviili- ja kauppaoikeudellisiin asioihin liittyvä haaste käännetään.

58 Näin ollen kun yhteisön lainsäätäjä on päättänyt asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklalla mahdollistaa sen, että asiakirjan vastaanottaja saa kieltäytyä siitä, jos sitä ei ole käännetty vastaanottavan jäsenvaltion viralliselle kielelle tai asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielelle, jota vastaanottaja ymmärtää, se on menetellyt näin pääasiallisesti sen seikan yhdenmukaiseksi määrittämiseksi, kenen on toimitettava tällaisen asiakirjan käännättäminen ja otettava kantaakseen siitä aiheutuvat kulut tuon asiakirjan tiedoksiantovaiheessa.

59 Koska puolustautumisoikeuksia ja etenkin haasteen käännättämisen tarpeellisuutta koskevaa kansainvälistä oikeutta ja yhteisön oikeutta tutkittaessa on voitu täsmentää asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan tavoite, tässä 8 artiklassa tarkoitetun tiedoksiannettavan asiakirjan käsitteen sisältö, kun tuolla asiakirjalla tarkoitetaan haastetta, ja se, voiko tai pitääkö tällaisella asiakirjalla olla tositteista koostuvia liitteitä, on määritettävä tämän tavoitteen perusteella.

60 Asetusta N:o 1348/2000 on tulkittava itsenäisesti sen yhdenmukaisen soveltamisen mahdollistamiseksi (em. asia Leffler, tuomion 45 ja 46 kohta). Tämä koskee myös asetusta N:o 44/2001 ja etenkin sen 26 artiklassa ja 34 artiklan 2 kohdassa olevaa ”haastehakemuksen” käsitettä ja Brysselin yleissopimuksen vastaavia määräyksiä.

61 Yhteisöjen tuomioistuin on Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappaleen tulkinnasta lausuessaan määrittänyt tässä määräyksessä tarkoitetun haastehakemuksen tai

vastaavan asiakirjan käsitteen siten, että sillä tarkoitetaan asiakirjaa tai asiakirjoja, joiden asianmukainen ja riittävän ajoissa suoritettu tiedoksianto antaa vastaajalle mahdollisuuden valvoa oikeuksiaan, ennen kuin täytäntöönpanokelpoinen tuomio annetaan alkuperävaltiossa (ks. vastaavasti asia C-474/93, Hengst Import, tuomio 13.7.1995, Kok. 1995, s. I-2113, 19 kohta).

62 Yhteisöjen tuomioistuin on näin katsonut, että edellä mainitussa asiassa Hengst Import haastehakemukseen kuului italialaisen tuomioistuimen Italian siviiliprosessilain 641 §:n nojalla antama maksamismääräys (”decreto ingiuntivo”) ja sitä koskeva kantajan hakemus. Määräaika, jonka kuluessa vastaajalla on mahdollisuus vastustaa hakemusta, alkaa näiden kahden asiakirjan yhteisestä tiedoksiantohetkestä. Kantaja ei voi saada täytäntöönpanokelpoista päätöstä ennen tämän määräajan päättymistä (em. asia Hengst Import, tuomion 20 kohta).

63 Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että ”decreto ingiuntivo” on itse asiassa yksinkertainen lomake, jonka ymmärtämiseksi on luettava myös sitä koskeva hakemus. Vastaavasti jos vastaajalle annetaan tiedoksi pelkkä hakemus, hän ei voi päättää, pitääkö hänen ryhtyä vastaamaan asiassa, koska ”decreto ingiuntivon” puuttuessa hän ei voi tietää, onko tuomioistuin hyväksynyt vai hylännyt hakemuksen. Sitä paitsi Italian siviiliprosessilain 643 §:ssä säädetään, että ”decreto ingiuntivo” ja sitä koskeva hakemus on annettava tiedoksi yhdessä, ja siitä ilmenee, että tiedoksiannolla asia tulee vireille tuomioistuimessa (em. asia Hengst Import, tuomion 21 kohta).

64 Tästä haastehakemuksen itsenäisestä käsitteestä, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin on sitä tulkinnut, johtuu, että tällaisen asiakirjan on sisällettävä sellaiset siihen varsinaisesti liittyvät kirjelmät, joiden avulla vastaaja ymmärtää kanteen kohteen ja perustelut sekä sen, että vireillä on oikeudenkäynti, jonka kuluessa hän voi vedota oikeuksiinsa joko puolustautumalla vireillä olevassa oikeudenkäynnissä taikka, kuten edellä mainitussa asiassa Hengst Import, käyttämällä muutoksenhakukeinoja vastaajalle tiedoksiantamatta jätetyn hakemuksen perusteella tehtyä päätöstä vastaan.

65 Kuten tämän tuomion 43 kohdassa on todettu, joissakin kansallisissa oikeuksissa ei säädetä, että asiakirjoihin kuuluvat tositteet on liitettävä niiden haastehakemuksena pitämään asiakirjaan, vaan niissä sallitaan niiden erillinen tiedoksiantaminen. Tällaisten tositteiden ei siis katsota kuuluvan haastehakemukseen sillä tavoin erottamattomasti, että ne olisivat välttämättömiä, jotta vastaaja kykenisi ymmärtämään häntä vastaan esitetyn vaatimuksen ja sen, että häntä vastaan on vireillä oikeudenkäynti, vaan niillä on vain itse tiedoksiannon kohteesta erillinen, todistava tehtävä.

66 Tältä osin kannattaa todeta, että asetuksessa N:o 44/2001 säädettyjä päätösten tunnustamisedellytyksiä on lievennetty suhteessa Brysselin yleissopimuksessa määrättyihin edellytyksiin.

67 Tuon asetuksen 34 artiklan 2 kohdassa ei ole Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettua vaatimusta siitä, että haasteen on oltava asianmukainen, vaan siinä painotetaan puolustautumisoikeuksien tosiasiallista kunnioittamista, ja niitä katsotaan kunnioitetun silloin, kun vastaaja on saanut tiedon vireillä olevasta oikeudenkäynnistä ja kun hän on voinut hakea muutosta häntä vastaan tehtyyn päätökseen (ks. vastaavasti em. asia ASML, tuomion 20 ja 21 kohta).

68 Tämä asetuksen N:o 44/2001 muuttaminen Brysselin yleissopimukseen nähden vahvistaa tiedoksiannettavan asiakirjan, kun se on haaste, käsitteen sellaista tulkintaa, jonka mukaan tämän asiakirjan on sisällettävä ne olennaiset tiedot, jotka ovat tarpeen, jotta vastaaja ymmärtäisi ennen kaikkea sen, että häntä vastaan on vireillä oikeudenkäynti, mutta sen ei tarvitse sisältää kaikkia niitä tositteita, joiden avulla hakemuksen perusteena olevat eri tosiseikat ja oikeudelliset seikat voidaan näyttää toteen.

69 Näistä seikoista seuraa, että asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklassa tarkoitettua tiedoksiannettavan asiakirjan, kun se on haaste, käsitettä on tulkittava siten, että tositteet,

jotka on esitetty vain todisteina ja jotka eivät liity erottamattomasti kannekirjelmään, koska ne eivät ole välttämättömiä kantajan kanteen kohteen ja syyn ymmärtämiseksi, eivät ole sen olennainen osa.

70 Kun asiakirjan käsitettä tutkitaan sellaisena kuin se ilmenee Euroopan ihmisoikeussopimuksesta ja etenkin sen 6 artiklan 3 kappaleen a alakohdasta, johon viitataan tämän tuomion 57 kohdassa, rikosoikeuden alalla voidaan tehdä samanlainen päätelmä. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mukaan syytetyn on voitava syytekirjelmästä saada tieto syytteen syystä, toisin sanoen hänen syykseen luettavista konkreettisista tosiseikoista, joihin syyte perustuu, ja tämän lisäksi hänen on voitava saada tieto siitä, miten näitä tosiseikkoja on oikeudellisesti luonnehdittu, ja näiden tietojen on oltava yksityiskohtaisia (ks. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin, asia Pélissier ja Sassi v. Ranska, tuomio 25.3.1999, Recueil des arrêts et décisions 1999-II, 51 §, ja asia Mattei v. Ranska, tuomio 19.12.2006, nro 34043/02, 34 §). A contrario on todettava, ettei puolustautumisoikeutta vaaranneta vain sillä seikalla, ettei syytekirjelmä sisällä tositteita syytetyn syyksi luettavista tosiseikoista.

71 Lausuessaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 3 kappaleen e alakohdasta, jossa syytetylle annetaan oikeus tulkkiin, Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on lisäksi katsonut, että tämä oikeus ei tarkoita sitä, että jokaisesta asiakirjoihin otetusta asiakirjatodisteesta tai virallisesta kirjoituksesta voitaisiin vaatia kirjallinen käännös (Euroopan ihmisoikeustuomioistuin, asia Kamasinski v. Itävalta, tuomio 19.12.1989, Recueil des arrêts et décisions, A-sarja, nro 168, 74 §).

72 Kuten tämän tuomion 57 kohdassa esitetystä toteamuksesta ilmenee, puolustautumisoikeuksien suojelulle siviili- ja kauppaoikeuden alalla ei aseta yhtä suuria vaatimuksia kuin niiden suojelulle asetetaan rikosoikeuden alalla.

73 Kaikki nämä seikat huomioiden asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”tiedoksiannettavan asiakirjan” käsitettä, kun tämä asiakirja on haaste, on tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan sitä asiakirjaa tai niitä asiakirjoja, joiden

hyvissä ajoissa tapahtuvalla tiedoksiantamisella vastaajalle annetaan tilaisuus vedota oikeuksiinsa lähettäneessä valtiossa vireillä olevassa oikeudenkäynnissä. Tällaisen asiakirjan avulla on voitava varmasti yksilöidä ainakin vaatimuksen kohde ja syy sekä kehotus saapua tuomioistuimeen tai, vireillä olevan oikeudenkäynnin lajista riippuen, mahdollisuus hakea muutosta tuomioistuimessa. Asiakirjat, joilla on vain todisteen tehtävä ja jotka eivät ole välttämättömiä vaatimuksen kohteen ja syyn ymmärtämiseksi, eivät ole asetuksessa N:o 1348/2000 tarkoitetun haasteen olennainen osa.

74 Tällainen tulkinta on asetuksen N:o 1348/2000 sen tavoitteen mukainen, jonka mukaan asiakirjojen tiedoksiantoa on parannettava ja nopeutettava. Tositteiden kääntäminen voi vaatia pitkän ajan, vaikka tällaisia käännöksiä ei missään tapauksessa tarvita oikeudenkäynnissä, joka on vireillä lähettävän valtion tuomioistuimessa tuon valtion kielellä.

75 Kansallisen tuomioistuimen on tarkistettava, kykeneekö vastaaja haasteen sisällön perusteella vetoamaan oikeuksiinsa lähettävässä valtiossa ja voiko hän sen perusteella yksilöidä etenkin häntä vastaan esitetyn vaatimuksen kohteen ja syyn sekä oikeudenkäynnin olemassaolon.

76 Jos kansallinen tuomioistuin katsoo, että sen sisältö on tässä suhteessa riittämätön siitä syystä, että tietyt olennaiset, vaatimukseen liittyvät seikat ovat liitteissä, sen tehtävänä on yrittää ratkaista ongelma kansallisen prosessioikeutensa puitteissa ja huolehtia siitä, että asetuksen N:o 1348/2000 tehokas oikeusvaikutus taataan sen tavoitteen mukaisesti (ks. vastaavasti em. asia Leffler, tuomion 69 kohta) ja että kysymyksessä olevan asian asianosaisten intressejä suojataan parhaalla mahdollisella tavalla.

77 Haasteen laatijalle voidaan näin varata mahdollisuus korjata se, ettei välttämätöntä liitettä ole käännetty, lähettämällä se asetuksessa N:o 1348/2000 säädettyjen

yksityiskohtaisten säännösten mukaisesti ja hyvissä ajoin. Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että käännöksen lähettämisen vaikutus tiedoksiantopäivään on ratkaistava noudattamalla asetuksen N:o 1348/2000 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä kahden päivämäärän järjestelmää (em. asia Leffler, tuomion 65–67 kohta) kyseisen asian asianosaisten intressien suojaamiseksi.

78 Kun kaikki nämä seikat otetaan huomioon, ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että vastaajalla ei ole oikeutta kieltäytyä tiedoksiannettavan haasteen vastaanottamisesta, jos hän kykenee sen perusteella vetoamaan oikeuksiinsa lähettävässä jäsenvaltiossa vireillä olevassa oikeudenkäynnissä, kun tuon asiakirjan liitteinä olevia tositteita ei ole laadittu vastaanottavan jäsenvaltion kielellä tai sellaisella asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielellä, jota vastaanottaja ymmärtää, ja kun ne ovat vain todisteita eivätkä ole välttämättömiä vaatimuksen kohteen ja syyn ymmärtämiseksi. Kansallisen tuomioistuimen on tarkistettava, kykeneekö vastaaja haasteen sisällön perusteella vetoamaan oikeuksiinsa vai onko lähettäjän korjattava se, ettei välttämätöntä liitettä ole käännetty.

Toinen kysymys

79 Toisessa kysymyksessään, joka on esitetty sen varalta, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi, että asiakirjan vastaanottaja voi kieltäytyä sen vastaanottamisesta, jos sen liitteitä ei ole käännetty, kansallinen tuomioistuin kysyy, onko asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohdan b alakohtaa tulkittava siten, että tiedoksiannetun asiakirjan vastaanottajan oletetaan ”ymmärtävän” asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kieltä tässä asetuksessa tarkoitetuin tavoin jo siksi, että se on sopinut elinkeinotoimintaansa

harjoittaessaan tekemässään sopimuksessa kantajan kanssa, että kirjeenvaihto käydään asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielellä. Kun ensimmäiseen kysymykseen annetussa vastauksessa esitetty varauma otetaan huomioon, toiseen kysymykseen on vastattava.

80 Jotta tuomioistuin voisi päättää, ymmärtääkö tiedoksiannettavan asiakirjan vastaanottaja lähettävän jäsenvaltion kieltä, jolla tämä asiakirja on laadittu, sen on tutkittava kaikki ne seikat, jotka kantaja on sille tältä osin esittänyt.

81 Huomautuksia esittäneet asianosaiset ovat olleet eri mieltä kysymyksestä, oletetaanko asiakirjan vastaanottajan ymmärtävän lähettävän jäsenvaltion kieltä siitä syystä, että se on hyväksynyt kansallisen tuomioistuimen kuvaileman kaltaisen, käytettävää kieltä koskevan sopimuslausekkeen.

82 Grimshaw'n toimiston mukaan vain se itse pystyy sanomaan, ymmärtääkö se tiedoksiannetun asiakirjan. IHK Berlin on toista mieltä, se katsoo nimittäin, että tällaisen lausekkeen allekirjoittamisella hyväksytään tämä kieli oikeudenkäyntiasiakirjan tiedoksiantokieleksi samalla tavoin kuin oikeuspaikkalauseke on pätevä asianosaisten kesken.

83 Muut huomautuksia esittäneet asianosaiset katsovat, ettei asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun, asiakirjaa koskevan kielen osaamista voida päätellä tällaisesta lausekkeesta mutta että se on viite tuon kielen osaamisesta. Weissin toimisto ja Tšekin ja Slovakian hallitukset korostavat erityisesti, että kirjeenvaihdossa tarvittava kielen osaamisen taso ei ole sama kuin tuomioistuimessa esiinnyttäessä välttämätön osaamisen taso.

84 Grimshaw'n toimiston tulkintaa ei voida hyväksyä, koska tällöin tiedoksiannon tosiasiallisuus saatettaisiin riippuvaiseksi asiakirjan vastaanottajan hyvästä tahdosta.

85 IHK Berlinin esittämää tulkintaa ei sitäkään voida hyväksyä. Jotta asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohdan b alakohdalle annettaisiin tehokas vaikutus, kansallisen tuomioistuimen on tarkistettava, että tässä säännöksessä asetetut edellytykset tosiasiallisesti täyttyvät. Sellaisen lausekkeen hyväksyminen, jossa määrätään tietyn kielen käyttämisestä kirjeenvaihdossa ja sopimuksen toimeenpanossa, ei voi tässä suhteessa olla presumptio siitä, että sovittua kieltä osataan.

86 Sitä vastoin on syytä todeta, että tällaisen lausekkeen hyväksyminen on viite tiedoksiannetun asiakirjan kielen osaamisesta. Tällä viitteellä on sitäkin enemmän painoarvoa silloin, kun lauseke ei koske yksinomaan osapuolten välistä kirjeenvaihtoa vaan myös viranomaisten ja julkisten laitosten kanssa käytävää kirjeenvaihtoa. Se voi saada tukea muista viitteistä, kuten siitä, että asiakirjan vastaanottaja käy tosiasiallisesti kirjeenvaihtoa tiedoksiannettavan asiakirjan kielellä, tai siitä, että alkuperäisessä sopimuksessa on lausekkeita, joilla toimivalta riitatilanteessa annetaan lähettävän valtion tuomioistuimille tai joilla kyseiseen sopimukseen on sovittu sovellettavaksi tuon jäsenvaltion lakia.

87 Kuten Weissin toimisto ja Tšekin ja Slovakian hallitukset ovat todenneet, kirjeenvaihdossa tarvittava kielen osaamisen taso ei ole sama kuin tuomioistuimessa esiinnyttäessä välttämätön kielen osaamisen taso. Tämä on kuitenkin sellainen tosiseikka, joka tuomioistuimen on otettava huomioon, kun se tarkistaa, kykeneekö tiedoksiannetun asiakirjan vastaanottaja ymmärtämään asiakirjaa siten, että se voi vedota oikeuksiinsa. On tärkeää, että tuomioistuin ottaa vastaavuusperiaatteen mukaisesti vertailukohdaksi sen tavan, jolla lähettävässä valtiossa asuva oikeussubjekti voi ymmärtää tuon valtion kielellä laaditun oikeudenkäyntiasiakirjan.

88 Toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että tiedoksiannetun asiakirjan vastaanottajan ei oleteta osaavan asiakirjan kieltä jo siksi, että se on sopinut elinkeinotoimintaansa harjoittaessaan tekemässään sopimuksessa kantajan kanssa, että kirjeenvaihto käydään asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielellä, vaan se on vain viite, jonka tuomioistuin voi ottaa huomioon, kun se tarkistaa, ymmärtääkö vastaanottaja lähettävän jäsenvaltion kieltä.

Kolmas kysymys

89 Kolmannessa kysymyksessään, joka on esitetty sen varalta, että toiseen kysymykseen, sellaisena kuin kansallinen tuomioistuin on sen esittänyt, vastattaisiin kieltävästi, kansallinen tuomioistuin kysyy, onko asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että tiedoksiannetun asiakirjan vastaanottaja ei ainakaan tämän säännöksen perusteella saa kieltäytyä ottamasta vastaan asiakirjan liitteitä, jotka eivät ole vastaanottavan jäsenvaltion kielellä tai sellaisella asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielellä, jota vastaanottaja ymmärtää, kun tämä on elinkeinotoimintaa harjoittaessaan tehnyt sopimuksen, jossa se on sopinut, että kirjeenvaihto käydään asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielellä, ja kun liitteet yhtäältä koskevat tätä kirjeenvaihtoa ja ne on toisaalta laadittu sovitulla kielellä.

90 Yhteisöjen tuomioistuimen ensimmäiseen kysymykseen antamasta vastauksesta ilmenee, että tiedoksiannetun haasteen tiettyjen liitteiden kääntämistä voidaan vaatia, kun tuon haasteen, joka on käännetty, sisältö on riittämätön yksilöimään vaatimuksen kohteen ja syyn sekä mahdollistamaan näin sen, että vastaaja voi vedota oikeuksiinsa, siitä syystä, että tietyt vaatimukseen liittyvät olennaiset seikat on esitetty näissä liitteissä.

91 Tällainen käännös ei kuitenkaan ole tarpeen, jos tosiasiallisista olosuhteista ilmenee, että haasteen vastaanottaja tietää näiden liitteiden sisällön. Näin on silloin, kun se on ne laatinut tai kun sen oletetaan ymmärtävän niiden sisällön esimerkiksi sen vuoksi, että se on tehnyt elinkeinotoimintaa harjoittaessaan sopimuksen, jossa se on sopinut, että kirjeenvaihto käydään asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielellä, ja kun liitteet yhtäältä koskevat tätä kirjeenvaihtoa ja kun ne on toisaalta laadittu sovitulla kielellä.

92 Kolmanteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että tiedoksiannettavan haasteen vastaanottaja ei ainakaan tuon säännöksen perusteella saa kieltäytyä ottamasta vastaan asiakirjan liitteitä, jotka eivät ole vastaanottavan jäsenvaltion kielellä tai lähettäneen jäsenvaltion kielellä, jota vastaanottaja ymmärtää, kun tämä on elinkeinotoimintaa harjoittaessaan tehnyt sopimuksen, jossa se on sopinut, että kirjeenvaihto käydään lähettäneen jäsenvaltion kielellä, ja kun liitteet yhtäältä koskevat tätä kirjeenvaihtoa ja ne on toisaalta laadittu sovitulla kielellä.

Oikeudenkäyntikulut

93 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 29.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että vastaajalla ei ole oikeutta kieltäytyä tiedoksiannettavan haasteen vastaanottamisesta, jos hän kykenee sen perusteella vetoamaan oikeuksiinsa lähettävässä jäsenvaltiossa vireillä olevassa oikeudenkäynnissä, kun tuon asiakirjan liitteinä olevia tositteita ei ole laadittu vastaanottavan jäsenvaltion kielellä tai sellaisella asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielellä, jota vastaanottaja ymmärtää, ja kun ne ovat vain todisteita eivätkä ole välttämättömiä vaatimuksen kohteen ja syyn ymmärtämiseksi.**

   Kansallisen tuomioistuimen on tarkistettava, kykeneekö vastaaja haasteen sisällön perusteella vetoamaan oikeuksiinsa vai onko lähettäjän korjattava se, ettei välttämätöntä liitettä ole käännetty.

2) **Asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että tiedoksiannetun asiakirjan vastaanottajan ei oleteta osaavan asiakirjan kieltä jo siksi, että se on sopinut elinkeinotoimintaansa harjoittaessaan tekemässään sopimuksessa kantajan kanssa, että kirjeenvaihto käydään asiakirjan lähettäneen jäsenvaltion kielellä, vaan se on vain viite, jonka tuomioistuin voi ottaa huomioon, kun se tarkistaa, ymmärtääkö vastaanottaja lähettävän jäsenvaltion kieltä.**

3) Asetuksen N:o 1348/2000 8 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että tiedoksiannettavan haasteen vastaanottaja ei ainakaan tuon säännöksen perusteella saa kieltäytyä ottamasta vastaan asiakirjan liitteitä, jotka eivät ole vastaanottavan jäsenvaltion kielellä tai lähettäneen jäsenvaltion kielellä, jota vastaanottaja ymmärtää, kun tämä on elinkeinotoimintaa harjoittaessaan tehnyt sopimuksen, jossa se on sopinut, että kirjeenvaihto käydään lähettäneen jäsenvaltion kielellä, ja kun liitteet yhtäältä koskevat tätä kirjeenvaihtoa ja ne on toisaalta laadittu sovitulla kielellä.

Allekirjoitukset